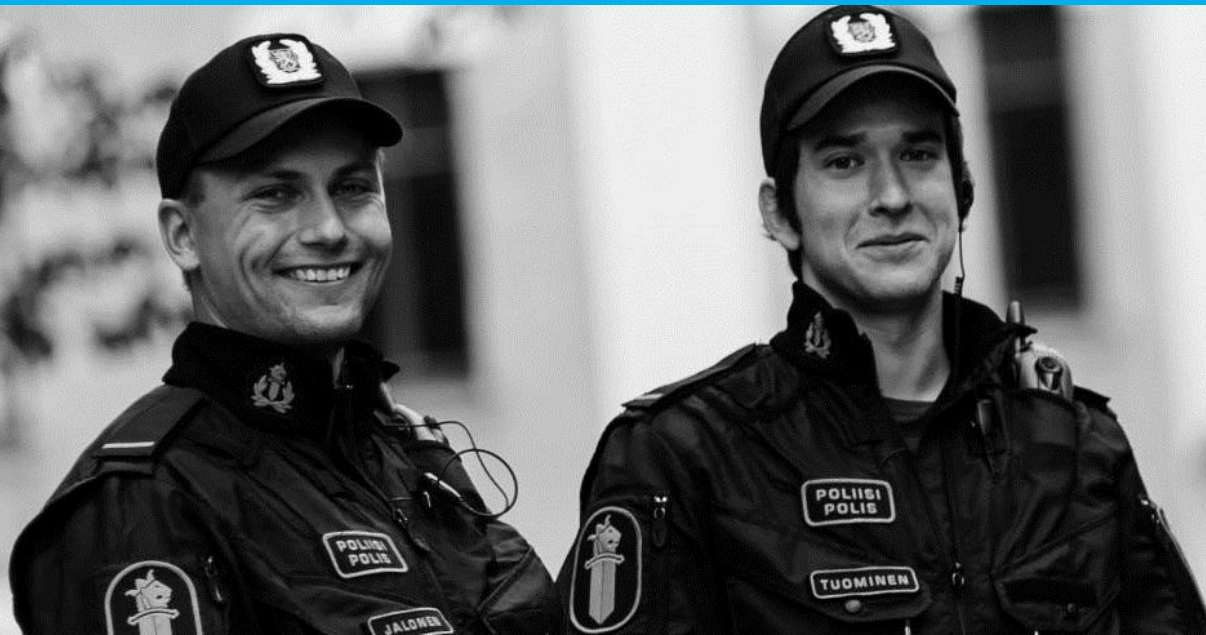

Poliisin ja ensihoidon viranomaisyhteistyö

Tampere 25.11.2019, ylikonstaapeli Juha-Matti
Parkkinen

Poliisin ja ensihoidon yhteistoiminta

Poliisi ja ensihoito viestii toistensa kanssa Pirkanmaalla pääsääntöisesti MOVI1 puheryhmässä. Tärkeintä on tietysti, että MOVI1 puheryhmä on kaikilla skannauksessa. Lyhyt viestintä voidaan käydä MOVI1 puheryhmässä, mutta puheryhmä ei ole tarkoitettu pidemmälle ajatustenvaihdolle. Hyvin luontevaa olisi ensin ottaa yhteyttä MOVI1 puheryhmässä ja siirtyä sitten POSA/POPE puheryhmään. Vaatii kulttuurinmuutosta.

Turvallinen eteneminen kohteeseen

Hätäkeskus antaa tehtävän. Merkityksellisten faktatietojen poimiminen tehtävältä. 1.Prioriteetti ensihoitajille on luoda mielikuva potilaan vammoista. Mitä välineitä tarvitsen mukaan, miten aloitan hoitotoimenpiteet? 2.Prioriteetti on ajatella, miten vammat ovat syntyneet ja onko tilanne paikan päällä vielä käynnissä. Tekijä paikalla, mikä aseistus jne...Ei voi sokeasti luottaa hätäkeskuspäivystäjän antamaan tehtävään.

Millä tavoilla voin lisätä omaa tietoisuuttani?

Hätäkeskus antaa poliisille tehtävät puheella. Ensihoidolle tehtävät annetaan viestinä.

Sama varotietokanta kuin poliisilla, mutta ensihoidon yksiköt eivät saa rikoshistoriaa poliisin tavoin. Ensihoidolle tieto varotietojen olemassa olosta tulee viestinä. Varotiedon voi kysyä tämän jälkeen puheella.

Tehtäväpaikalle saapuminen

- Jos on epäselvä tilanne, soitto kohteeseen ja lisätietojen hankkiminen.
- Onko poliisipartio menossa samalle tehtävälle, konsultoi jos tulee tunne, että kohteessa konkreettinen väkivallan uhka.
- Tärkeintä oman mielen virittäminen tehtävään (ei kännykän selaamista tai mitään muuta ulkopuolista häiriötekijää).
- Hoitovietti täytyy olla kova, mutta ei millä hinnalla hyvänsä. Työturvallisuus täytyy olla isona tekijänä mukana. Mörköjä ei ole kaikkialla, mutta tilannetietoisuus täytyy olla hyvä. Sillä voidaan välttää monet yllätykset.

Tehtäväpaikalle saapuminen

- Ajatellaan etukäteen kohteeseen lähestymistä. Esimerkiksi tehtäväpaikalle mennessä tulee tunne, että varautumistasoa täytyy nostaa. Voi tietysti ottaa toimintatavaksi muutenkin, että malli jää selkärankaan.
- Asunnon ulko-oville menot. Ovitoiminta/ovitaktiikka. Toinen pitää selkeästi oven ja toinen valmistautuu puhuttamaan/vastaanottamaan henkilön. Vältetään tilanne, jossa ovi aukaistaan yllättäen ja juoksee ns. suoraan syliin.
- Kun asunnon ovi aukeaa, voidaan puhuttaa muutama sana ulko-ovelta ja luoda yleissilmäys asuntoon. Pyritään hakemaan ns. vaaranmerkkejä ja pyritään välttämään tilanteet, jossa viranomaisen houkutellaan tarkoituksella asuntoon vahingoittamistarkoituksessa.

Tapaus Oslo 22.10.2019

- Aseistettu mies otti luvatta käyttöönsä ambulanssin ja ajoi väkijoukkoon Oslossa.
- Ambulanssi hälytetty tehtävälle liikenneonnettomuuden takia. Ensihoitoyksikkö lähti suorittamaan rutiinitehtävää.
- Ensihoitoyksikköä vastassa aseistettu henkilö, joka kaappasi ambulanssin ja lähti ajamaan paikalta kovaa vauhtia.
- Lyhyen pakomatkan aikana ajoneuvo törmäsi useisiin ihmisiin, joista viisi loukkaantui lievästi.
- Anastettu ambulanssia pystytettiin seuraamaan GPS:n avulla. Toisen ambulanssin kuljettaja pysäytti luvatta käyttöönotetun ambulanssin törmäämällä siihen. Paikalle tullut poliisi käytti ampuma-asetta ambulanssin renkaisiin.

Esimerkkitehtävä 2. Tiurantie, Ylöjärvi. Kerrostalo Kurussa. 27.7.2019.

Ilmoittaja SJ(mies)

Tapahtuman muut lisätiedot: NK uhri(mies)

Tehtävälaji Väkivaltatehtävät:

Mitä on tapahtunut?: Puukotus

Milloin tapahtunut? (Arvioi ja käytä tarkinta mahdollista valittavissa olevaa aikamäärettä): Juuri tapahtunut

Mihin puukotettu?: Vartaloon

Tekijän / epäillyn sijainti?: Ei tiedossa

Montako potilasta?: 1

Millainen tekoväline oli?: Puukko/veitsi

Missä mahdollinen tekoväline(et) on?: Muualla

Ensihoito ja poliisi tehtävälle

Poliisipartiot tehtävälle Nokialta ja Tampereelta. Matkaa kohteeseen noin 45 kilometriä.

EPI 622 Kohteessa noin 15 minuuttia ennen poliisipartiota. Poliisin tilannejohdon ja ensihoidon yksiköiden välillä ei keskustelua. Ensihoidon päästyä kohteeseen radiohiljaisuus, mikä kesti useita minuutteja.

Voiko ensihoito mennä kohteeseen näillä tiedoilla ilman poliisia?

Tehtävät joissa ympärillä iso väkijoukko

- Isot väkijoukot ja potilaan luokse meneminen. Jos pystytään jättämään ajoneuvo niin jätetään se aluksi mieluummin väkijoukon ulkopuolelle. Näin meillä jää aikaa tehdä havaintoja esim. ympäröivästä väkijoukosta.
- Tavaroiden ottaminen autosta. Jos mennään kohteeseen, jossa tilanne on epäselvä, muistetaan tiimityöskentely. Kun toinen ottaa autosta tavaroita, toinen pitää silmällä ympäröivää väkijoukkoa.
- Jos kysymys esim. pahoinpitelystä, tekijä saattaa kohdistaa aktiivista toimintaa myös viranomaisiin.
- Pahoinpitelytapauksissa harkittava faktoja, mennäänkö kohteeseen ilman poliisia. Konsultaatio tärkeää.

Esimerkki etukäteissuunnittelusta suurissa yleisötapahtumissa

ENSIHOIDON TOIMINTAOHJE KOSKIEN SUPER RALLY HIMOS 5.6 - 8.6.2019

Ensihoidon valmiutta alueella on nostettu kyseisen tapahtuman ajaksi. EPI328 valmiutta on nostettu koskemaan myös yöaikaa. EPI328 asemointi määritellään aina klo 20 päivystävän ensihoidon kenttäjohtajan toimesta.

Esimerkki etukäteissuunnittelusta suurissa yleisötapahtumissa

- **Ensihoidon tehtävät Himoksen alueella**
- Kaikilla ensihoidon tehtävillä, jotka sijoittuvat Himoksen alueelle tai välittömään läheisyyteen ensihoitohenkilöstö käyttää tapahtuman aikana suojaliivejä ilman erillistä kehotusta.
- Ensihoidon tulokynnys on Himoksen alueelle mentäessä Säyrylänsalmentien liikenneympyrä. Tästä pisteestä edetään ainoastaan poliisin saattamana.
- Poliisin TILANNE1 saa tiedon ensihoitotehtävästä ensihoidon kenttäjohtajalta, joka järjestää tulokynnykselle poliisin saattamaan kohteeseen.
- Tämä ohje koskee kaikkia tehtäviä kiireellisyydestä riippumatta. Ensihoidon kenttäjohtaja käy keskustelun poliisin TILANNE1 kanssa KS MOVI2. Ensihoitoyksiköt käyttävät normaalia ensihoidon viestiliikennettä ja toimivat omilla ensihoidon kanavillaan eli TRE ITÄ EH.
- Ainoastaan erillisestä käskystä ensihoitoyksikkö ilmoittaa ensihoitotehtävästä TILANNE1 ja käy jatkokommunikaation poliisin kanssa.
- Kenttäjohtaja soittaa ensihoidon tehtävissä potilaalle ja kehottaa potilasta mahdollisuuksien mukaan siirtymään pois porttien sisäpuolelta ja kohti Säyrylänsalmentien liikenneympyrää.
- Tehtävillä pyritään evakuoimaan potilas ambulanssin kyytiin ja poistumaan tapahtuma-alueelta mahdollisimman pian. Potilaan tutkiminen ja hoito tapahtuu ensihoidon tulokynnyksellä aina kun mahdollista.

Aggressiivisen potilaan kohtaaminen

- Kuinka suuri hoidollinen tarve on mennä kohteeseen. Jos kohteessa kohonnut väkivallan riski, kohteeseen ei mennä ilman poliisia(ainakaan ilman konsultaatiota ja jatkuvaa viestiyhteyttä).
- Oma henkilökohtainen varautuminen, suojaliivit?
- Huolellisellakaan valmistautumisella ei aggressiivisia asiakaskontakteja voida välttää.
- Alkavan aggression merkkien lukeminen
- Puhenopeuden ja äänenvoimakkuuden kasvaminen, katseen tuijotus, käsien nyrkkiin puristelu, lähi(lyönti)etäisyydelle pyrkiminen jne...

Opi tuntemaan omat reaktiosi

Samalla käynnistyvät omat fyysiset ja psyykkiset reaktiosi:

Fyysiset oireet

- Hikoilun lisääntyminen
- Vapina (kädet, koko keho)
- Hengitys tihentyy
- Putkinäkö
- valikoiva” kuulo
- Oman äänen hallinta vaikeutuu

Opi tuntemaan omat reaktiosi

Psyykkiset oireet

- Ajantaju vääristyy
- Lamaantumisen
- Sijaistoiminnot
- Pakokauhu

Tuntemuksiin reagoiminen

- Älä yritä estää reaktioitasi -> hyväksy ne ja hallitse niitä
- Mikäli kätesi vapisevat, aseta ne vaikka syliisi niin, ettei kohdehenkilö näe käsiäsi
- Kiinnitä huomiota hengitykseesi. Vältä ”ylihengittämistä”.
- Jos huomaat ettet hallitse ääntäsi, älä puhu vaan osoita kuuntelevasi asiakasta
- Riko putkinäkö ja tee havaintoja ympäristöstäsi.

Ensivaiheen ohjeet

- Älä provosoidu
- Älä korjaa kiihtyneen henkilön väitteitä, vaan kuuntele häntä!
- Osoita että ymmärrät aidosti henkilön kiihtymyksen ”ymmärrän, että olet vihainen”
- Pyri osoittamaan sanoillasi ja teoillasi että SINÄ et ole vihollinen. Voit osoittaa myötätuntoa: ”ymmärrän hyvin, että olet vihainen, sinua on turhaan pompoteltu paikasta toiseen.
- Älä yritä väitellä itseäsi voittajaksi vaan tarjoa asiakkaalle kunniallinen perääntymismahdollisuus ”voit hyvinkin olla oikeassa, katson mitä voisimme asialle tehdä”

Ensivaiheen ohjeet

- Yritä saada henkilö puhumaan. Jos henkilö puhuu, hän tuskin samaan aikaan lyö
- Käytä myös henkilön omien lauseiden toistamista ”Sanoit, että et ole tyytyväinen aiemmin saamaasi hoitoon? Voitko kertoa tarkemmin? ”Sinulle on siis mielestäsi määrätty väärää lääkkeitä?” Kerro mielipiteesi, ehkä voimme auttaa sinua.
- Käytä kysymyksiä, joihin henkilö joutuu vastaamaan positiivisesti (kyllä! Kyllä!...)
- Jos henkilö selvästi harhainen, älä pyri korjaamaan harjoja äläkä vähättele. Totea mieluummin ”uskon, että sinä näet kertomiasi asioita, mutta minä en niitä nyt näe”.
- Huomioi, että harhainenkin henkilö voi olla ”terävä”, havaitsemaan jos häntä pidetään ”hulluna”.

Aggressiivisen potilaan kohtaaminen

- Virven käytön hallinta. Mielikuvien luominen aggressiiviselle (harhaiselle) potilaalle. Otetaanko radio esim. vyöltä(mitä mielikuvia se luo, kun ajatellaan sitä, jos radio olisi Virve-kotelossa olkapäällä.
- Korvanapit ehdottoman tärkeitä. Virve liikenne ei ole tarkoitettu ulkopuolisille. Virveä on lisäksi mahdoton kuulla ilman korvanappia, jos meteli ympärillä on vähänkin voimakkaampi.
- Onko sovittu parin kanssa yhteisistä toimintamalleista jos potilaan hoitaminen pitää jättää kesken? Tietyssä tilanteessa huoneistosta poistutaan ilman, että tavaroita otetaan mukaan. Toisaalta tilanne voi olla myöskin sellainen, jossa suoran poistumisaikkeen esittäminen voi laukaista potilaassa pahemman aggression. Muistetaan, että näissä tilanteissa vedäminen on sallittua, että päästään turvalliseen irtautumiseen.
- Hätkäsupainikkeen tiedostaminen ja oikea-aikainen painaminen. Tärkeintä on päästä asemaan, että hätkäsupainiketta voi itseään lisää vaarantamatta painaa.
- Selvitä, mitä hätkäsupainikkeen painaminen tarkoittaa?
- Movi1-puheryhmän valinta toiselle jo tehtäväpaikalle mennessä?
- Tunnettaanko oma välineistö tarpeeksi hyvin? Mitä, jos tehtäväosoitteessa sammuu esim. valot.

Aggressiivisen potilaan kohtaaminen

- Rikoslaki 4 luku 4§. Häätävarjelu.
- Aloitetun tai välittömästi uhkaavan oikeudettoman hyökkäyksen torjumiseksi tarpeellinen puolustusteko on häätävarjeluna sallittu, jollei teko ilmeisesti ylitä sitä, mitä on pidettävä kokonaisuutena arvioiden puolustettavana, kun otetaan huomioon hyökkäyksen laatu ja voimakkuus, puolustautujan ja hyökkääjän henkilö sekä muut olosuhteet.

Muuta huomioitavaa

TEMS-ryhmä on viime vuosina harjoitellut poliisin VATI-ryhmän kanssa ja harjoituksissa molempien ryhmien tietoisuus toistensa osaamisesta on lisääntynyt. Erityisesti haluan korostaa TEMS-ryhmän antamaa koulutusapua poliisien ensiaputaitojen parantamisessa.

Muistutuksena, että jokaiselta poliisimieheltä löytyy CAT kiristyside ja tämän käyttöä ovat kaikki kenttämiehet harjoitelleet.

Osalla mukana myös painesiteitä

Lisäksi VATI-ryhmästä löytyy kaikilta hemostaatteja ja VATI-ryhmän Mediceillä on kattavampi koulutus välittömän hätäensiavun antamiseen.

TEMS-ryhmän opeilla on ollut viime vuosina ainakin osittain henkeä pelastava vaikutus muutamissa tehtävissä, joissa poliisi on ollut paikalla ennen ensihoitoa.

Eli jos tehtävällä tarvitsette lisäkäsiiä niin kysykää rohkeasti poliisimiehiä apuun.

▪